

Skaitymo užduočiai atlikti skiriama 20 minučių, teksto kūrimo (rašymo) užduočiai – 25 minutės.

Vytautas V. Landsbergis

Arklys Dominykas ir kupranugariai

Ištrauka iš knygos „Arklis Dominyko meilė“

<...> Keliavo arklys Dominykas kokias tris dienas – aplinkui nebesimatė jokios gyvybės: nei medelio, nei vandenėlio, nei jokios žolytės.

Bet štai trečiąją kelionės dieną jis sutiko kupranugarių vilkstinę, prisigretino prie jų ir paklausė:

– Atleiskit, gerbiamieji kupranugariai, ar jūs kartais nesat kur nors Afrikoje matę arba uostę nuostabios rugiagėlių pievos?

Bet kupranugariai buvo tikri kupranugariai ir jiems nelabai rūpėjo arklys Dominykas su kažkokiom savo rugiagėlėmis. Kupranugariai buvo verslininkai ir jiems rūpėjo vien tik jų brangūs kroviniai, pririšti prie kuprų.

– Mums nerūpi tavo rugiagėlės, nes jų brangiai neparduosi, – išdidžiai atsakė kupranugarių vilkstinės vadovas Salamas bin Salamis, – mums rūpi tik mūsų prekės. Mums svarbu kuo brangiau jas parduoti, o už gautus pinigus nusipirkti dar daugiau gerų prekių, kurias būtų galima dar brangiau parduoti. Mat mums labai trūksta labai didelių pinigų...<...>

– O ką jūs paskui darysit su tais labai labai dideliais pinigais, kuriuos gausit už savo labai labai brangias prekes? – dar kartą paklausė arklys Dominykas kupranugarių vadovo bin Salamio.

– Paskui pirsime dar brangesnių prekių, o paskui dar brangesnių, o kai jau brangesnių prekių nebebus, tai nusipirksime Žemės rutulį, o paskui pradėsime supirkinėti ir žvaigždes.

– O kam jums tiek daug visko reikia? – negalėdamas atsistebėti vis klausinėjo Dominykas.

– Matai, mes norim labai daug visko turėti, nes tas, kuris labai daug visko turi, yra tikras kupranugaris, o tas, kuris turi nedaug – netikras. Pavyzdžiui, tamsta esat tikras arklys ir nė iš tolo neprimenat kupranugario.

– O aš niekad ir nebūsiu kupranugaris, nes nenoriu ant nugaros nešioti jokios sunkios kupros.

– Neišmanėli, – pamokė Dominyką kitas kupranugaris, vardu Omaras bin Kalmaras, – juk mūsų kuprose sukrautos visos mūsų brangenybės: deimantai, briliantai ir kitokie rubinai...

Kolegą bin Kalmarą palaikė ir grupės vadovas kupranugaris Salamas bin Salamis:

– Arklys, kuris nenori tapti kupranugariu, yra tikras asilas, nes nieko nesupranta apie turtų turėjimo naudą.

– Kas iš to turėjimo, jei jis toks sunkus, jei jį reikia visą gyvenimą susikūprinusiame nešioti, – apsimetęs naivuoliu toliau verslininkus kupranugarius erzino Dominykas. – Be to, jūs net neišsivaizduojat, kiek aš daug visko turiu!

– Ką tu turi ir kiek? Gal nebrangiai parduotum? – tuoj pat sukľuso kupranugarių vilkstinė.

– Aš turiu viską, kas yra aplink, – va oras, va saulė, va debesys, va dykuma, – lėtai dėstė Dominykas.

– Betgi tu, arkly, neišmintingas ir neišsilavinęs, – nutarė arklį Dominyką pamokyti seni, daugel turtų matę kupranugariai, sustojo aplink jį ratu, – juk oras, saulė ir debesys yra beverčiai dalykai. <...>

– Taigi jūs patys neišmintingi ir neišsilavinę, – toliau savo tiesą kupranugariams įrodinėjo Dominykas. – Taigi tik pagalvokit: jeigu šis bevertis, kaip jūs sakote, oras pasibaigtų, jūs numirtumėt ir patys taptumėt beverčiais. O jeigu saulė nebešviestų – jūs sušaltumėt ir taip pat numirtumėt. O jeigu debesys kartais nepalytų, tai išdžiūtų visos upės, ir jūs dar kartą numirtumėt, nes neturėtumėt iš ko atsigerti. O štai be jūsų deimantų galima ramiai gyventi šimtą metų ir nenumirti...

LIETUVIŲ KALBA

Kupranugarių grupės vadovas prikando lūpą, nežinodamas, kaip čia gudriau tam arkliui Dominykui atsikirsti, ir trumpam nutilo. Bet po minutėlės prabilo vėl:

– Mes negalim ir negalėsim vieni kitų suprasti, nes esam skirtingų rūšių gyvūnai. Mes šnekam skirtingomis kalbomis – tu kalbi arklių kalba, o mes kupranugarių. <...>

Atsisveikinę kupranugariai užsikrovė ant kuprų sunkius, brangenybių prikrautus krepšius ir lėtai krypuodami nukrypavo savo keliu. O arklys pasuko visai priešingon pusėn, iš kurios dvelkė švelnus rugiagėlių pievos aromatas...

Staiga jį pasivijo kažkokie šūksniai:

– Dėde arkly, palaukit...

Atsigręžęs arklys Dominykas pamatė mažą kupranugariuką Bambą bin Bambino, kuris vijosi jį, net sukaitęs visas.

– Dėde arkly, dėde arkly, palaukit, – pasivijęs sunkiai alsavo mažylis. – Gal jūs galėtumėt man nuo kupros nuimti mano kuprinę, nes labai pavargau ir nugarytę jau skauda...

– Betgi tavo tėveliai tave bars, – nusistebėjo arklys.

– Jie nepastebės, jie tik savo kuprom susirūpinę... O aš juk noriu ir padūkti, ir po dykumą palakstyti. O ši kuprinė, pilna brangakmenių, man to daryti neleidžia. Nuimkite – labai prašau... Ir galite tas brangenybes pasiimti sau...

– Nereikia man tų tavo brangenybių, geriau mes jas užkaskim į smėlį, – atsakė kupranugariukui Dominykas, – ir jei kada nors užaugęs tu netyčia užsimanysi tapti turtingu kupranugariu, galėsi atkeliauti čia ir atsikasti savo kuprą. Sutarta?

– Sutarta, – apsidžiaugė mažasis dykumų keleivis ir atsiklaupęs ant priekinių kojų, kad arkliui patogiau būtų jo kuprinę nusegti, dar pasvajoję:

– Kai užaugsiu, už tas brangenybes padarysiu ką nors labai gera... Gal nutiesiu per dykumą upę ir pasodinsiu jos krantuose daug daug palmių, bananą ir mangų, kad keliautojai turėtų kur pailsėti ir atsigauti. Arba įsteigsiu kupranugarių šokių ir dailės mokyklą, kad niekas nebesakytų apie mus, jog esam neišsilavinę ir kokie kupranugariai...

Taip mažajam bin Bambinui besvajojant, Dominykas nuėmė nuo jo didžiulę kuprinę ir čia pat smėlyje ją užkasė.

– Ačiū tau, gerasis arkly, – su ašaromis akyse padėkojo kupranugariukas. <...>

– Lik sveikas, mažyli, – su savo jaunuoju bičiuliu atsisveikino arklys Dominykas ir pasuko per dykumą baobabo link. O laimingasis Bamba bin Bambino nusivijo per dykumas savo vilkstinę tokiu greičiu, kad net smėlio audra iš po jo kanopų pakilo.

1. Kas yra pagrindinis ištraukos veikėjas?

(1 taškas)

2. Kur vyksta pasakojimo veiksmas?

(1 taškas)

3. Koks yra Dominyko kelionės tikslas?

(1 taškas)

LIETUVIŲ KALBA

4. Kokia yra perkeltinė arklio Dominyko žodžių „nenoriu ant nugaros nešioti jokios sunkios kupros“ prasmė?

(1 taškas)

5. Kodėl tie dalykai, kurie svarbūs arkliui Dominykui, kupranugariams atrodo beverčiai?

(1 taškas)

6. Kaip Dominykas įrodo, kad jo vertybės yra daug svarbesnės?

(1 taškas)

- 7.1. Kaip jautėsi kupranugariai, išgirdę arklio Dominyko argumentus?

(1 taškas)

- 7.2. Savo atsakymą pagrįsk.

(1 taškas)

8. Kuo skiriasi kupranugarių ir kupranugariuko požiūris į turta? Nurodyk du skirtumus.

(2 taškai)

9. Kokia yra pagrindinė teksto mintis?

(2 taškai)

10. Vienoje diskusijoje vienas skaitytojas pasakė tokią mintį: „Kupranugariai yra turtingi skurdžiai“. Rask tekste argumentų šiai minčiai pagrįsti.

(1 taškas)

11. Pagrįsk teiginį, kad šis kūrinys yra literatūrinė pasaka.

(1 taškas)

